

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 76 § inkomstskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås stadganden om att de kostnadsersättningar som Europeiska gemenskapen betalar till s.k. nationella experter från Finland som förordnas att tjänstgöra vid gemenskapernas kommission och till ledamöter i gemenskapernas Regionkommitté

och samt Ekonomiska och sociala kommitté skall vara skattefria.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen tillämpas första gången redan vid beskattningen för 1995.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nationella experter m.m.

Europeiska gemenskapernas kommission och gemenskapens övriga institutioner har i sin tjänst både ordinarie personal och personal anställd för viss tid. Dessutom använder de sig av tillfälligt anställda samt annan assisterande personal och konsulter. Kommissionen kan för sina uppgifter även använda en särskild personalgrupp, nämligen s.k. nationella experter som förordnas att tjänstgöra vid kommissionen.

Vid Europeiska gemenskapernas kommission kommer att arbeta uppskattningsvis 25 nationella experter förordnade från Finland att tjänstgöra inom kommissionen. De rekryteras inom ministeriernas tjänstemannakår eller inom den övriga offentliga sektorn. Kommissionen kan till nationell expert också anta någon som arbetar för en privat arbetsgivare.

För nationella experter som förordnas till tjänstgöring vid kommissionen gäller bestämmelserna i kommissionens beslut den 26 juli 1988 (WP E/894/88). Enligt dessa bestämmelser kan arbetet pågå från tre månader till tre år. En och samma person kan arbeta som nationell expert endast en gång. I regel ingår de finska experterna avtal på ett

år, i vilka ingår rättighet att förlänga avtalet ända upp till tre år. Expertens arbetsgivare i Finland kvarstår som arbetsgivare och betalare av lönen, och experterna endast ställs till kommissionens förfogande för den överenskomna tiden.

På nationella experter som förordnas till tjänstgöring vid det gemensamma forskningscenter som lyder under kommissionen (Joint Research Centre) tillämpas samma kommissionsbestämmelser av den 26 juli 1988 som på nationella experter som förordnas direkt i kommissionens tjänst. Vid forskningscentret arbetar uppskattningsvis högst tio nationella experter från Finland.

Gemenskapens andra institutioner än kommissionen har inte möjlighet att använda nationella experter. Medlemsländernas experter som verkar inom de andra institutionerna, såsom i parlamentet, rådet och domstolen, tjänstgör i regel vid gemenskapen som tjänstemän samt faller därför inom området för gemenskapens interna beskattning och är samtidigt befriade från nationell beskattning i fråga om löner och arvoden från gemenskapen.

Enligt Europaparlamentets program för tjänstemannautbyte kan tjänstemän och annan personal vid parlamentet i Strasbourg samt tjänstemän och annan personal vid de na-

tionella parlamenten eller förvaltningarna utbytas enligt reglerna för detta program. Enligt reglerna betalas lönen till personal som byts ut fortfarande från den sändande organisationen. Europaparlamentet kan till den nationella tjänstemannen betala fast dagtraktamente, med ett belopp av 750 belgiska franc per dygn (motsvarar ca 112 mark). För en person från Finland är det fasta dagtraktamentet skattefritt i Finland upp till det skattefria beloppet av utlandstraktamente (dagtraktamentet i fråga om Frankrike är 365 mark). Personer som kommer till Finland faller i egenskap av gemenskapens tjänstemän inom området för gemenskapens interna beskattning och är sålunda befriade från beskattning i Finland på lön och andra ersättningar från gemenskapen.

Enligt kommissionens regler om vetenskapliga besökare kan inom kommissionen i kortvariga forskningsuppgifter arbeta bl.a. professorer eller forskare vid universitet i medlemsländerna. Forskningsuppgifterna omfattar i regel en tidsperiod med ett spann från sex månader till ett år, men kan i undantagsfall förlängas till högst två år. De som arbetar inom ramen för ett sådant program är fortfarande i tjänst hos den sändande organisationen eller tjänstlediga. De får av kommissionen en månadersättning, som beroende på kompetens och erfarenhet varierar mellan 113 000 och 180 000 belgiska franc (motsvarar ca 17 000—27 000 mark). Reglerna innehåller grunder för nedsättningen av ersättningen om personen får lön även från den sändande organisationen. Kommissionen tar inte ut gemenskapens interna skatt på månadersättningen, utan beskattningen sker enligt reglerna på nationell nivå.

Det ovanstående visar att det inte föreligger behov av specialreglering vid beskattningen av de personer som är verksamma inom Europaparlamentets program för tjänstemannautbyte eller kommissionens program för vetenskapliga besökare.

1.1.2. Kostnadsersättningar

Kommissionen betalar till de nationella experterna utkomstbidrag och eventuellt också fasta tillägg till utkomstbidrag för att täcka kostnaderna för uppdraget. Dessutom ersätts resekostnader, flyttingskostnader och kostnader för särskilda uppdrag. Lönen beskattas enligt den nationella lagstiftningen.

Utkomstbidraget motsvarar till sitt belopp

det dagtraktamente som betalas till kommissionens tjänstemän i löneklasserna A4—A8 (i medeltal 3 500 belgiska franc per dygn, dvs. ca 500 mark). Bidraget betalas ut månatligen. Bidragets belopp påverkas inte av om den nationella experten under tjänstgöringstiden har familjen med sig eller inte på tjänstgöringsorten.

Utkomstbidraget för en nationell expert som förordnats till tjänstgöring vid det gemensamma forskningscentret kan genom beslut av centrets generaldirektör höjas med 30 %, om den förordnade är särskilt kompetent. Det fasta tillägget till utkomstbidraget är av den storleken att det sammanlagda beloppet av personens årslön och det ovan nämnda utkomstbidraget motsvarar grundlönen för en tjänsteman vid kommissionen på nivå 1 i löneklass A8 eller B5.

Flyttar experten inte sitt bohag till tjänstgöringsorten betalas till honom en gång i månaden priset för en flygresa tur och retur mellan tjänstgöringsorten och hemlandet. Flyttas bohaget till tjänstgöringsorten betalas en gång om året priset för en flygresa tur och retur mellan tjänstgöringsorten och hemlandet för experten själv och maken samt barn i expertens vårdnad. Dessutom får experten, maken och de barn experten har vårdnaden om ersättning för resan till tjänstgöringsorten när arbetet börjar eller när flyttningen sker samt för återresan till hemlandet när tjänstgöringen upphör. Kostnaderna för flyttningen till tjänstgöringsorten ersätts om arbetet varar i minst två år. En expert som under tjänstgöringstiden förordnas att utföra ett särskilt uppdrag för kommissionens räkning får kostnaderna för detta uppdrag ersatta enligt de bestämmelser som kommissionen har godkänt om ersättning av kostnader.

1.1.3. Behandling av kostnadsersättningar vid beskattningen

På ersättningar från kommissionen tillämpas inte protokollet om immunitet och privilegier för Europeiska gemenskaperna. Enligt protokollet befrias de löner och arvoden som Europeiska unionen betalar till sina tjänstemän och sin personal från nationell beskattning, men intern skatt skall betalas till unionen. En del av ersättningarna betalas till ett fast belopp, utan att någon utredning krävs om de verkliga kostnaderna. Kostnadsersättningar som inte enligt finska regler är skattefria utgör enligt inkomstskattelagen skatte-

pliktig inkomst i den mån de överstiger beloppet av de avdragsgilla faktiska kostnaderna. Den interna finska skattelagstiftningen samt avtalen mellan Finland och Belgien samt Finland och Luxemburg för att undvika dubbelbeskattning kan i vissa fall leda till att ersättningarna beskattas i Finland.

Också i Sverige kan bestämmelser i den interna skattelagstiftningen och skatteavtalen leda till att ersättningarna beskattas i Sverige. En utredning som i Sverige behandlat tjänstgöringsvillkoren har i sitt betänkande (SOU 1995:89) bl.a. utrett beskattningen av ersättningar från kommissionen. Utredningen konstaterar att rekryteringen av nationella experter från Sverige försvåras om netto-nivån på utkomstbidraget inte motsvarar den nivå som gäller i de andra medlemsstaterna. Som lösning på problemet föreslår kommittén att utkomstbidraget antingen helt befrias från skatt i Sverige eller att arbetsmarknadsparterna ingår ett kollektivavtal om hur merkostnader som uppdrag för nationella experter medför skall ersättas. Till slut konstaterar utredningen att avgörandet måste ske snabbt, vilket alternativ man än väljer. Den ersättningsnivå som gäller i dag med en beskattad ersättning från kommissionen kan tänkas leda till att rekryteringen av nationella experter från Sverige hämmas. Enligt kommittén kräver frågan ytterligare beredning, närmast inom finansdepartementet, för att problemet skall kunna lösas. Enligt de bestämmelser som för närvarande är i kraft utgör kostnadsersättningarna för en nationell expert skattepliktig inkomst i Sverige. Vid beskattningen medges emellertid avdrag för de kostnader som uppkommit för experten i detta uppdrag och som motsvarar de skattepliktiga ersättningarna.

Kostnadsersättningarna från kommissionen till nationella experter som sänts ut från många andra EU-stater, t.ex. Danmark, Frankrike, Förenade konungariket, Grekland, Italien, Nederländerna, Portugal och Tyskland, anses i regel inte som skattepliktig inkomst i dessa stater.

1.1.4. Förslag

I propositionen föreslås att de kostnadsersättningar som Europeiska gemenskapernas kommission betalar inte skall utgöra skattepliktig inkomst för de nationella experter från Finland som förordnas till tjänstgöring vid kommissionen. Skattefriheten föreslås

även gälla ersättningar som det gemensamma forskningscentret betalar till nationella experter.

Lagen skall tillämpas redan vid beskattningen för 1995, dvs. från början av Finlands medlemskap i Europeiska unionen.

1.2. Ledamöter i Regionkommittén samt Ekonomiska och sociala kommittén

I gemenskapen finns utöver de olika institutionerna två stadigvarande kommittéer, nämligen Regionkommittén samt Ekonomiska och sociala kommittén. Ledamöterna i kommittéerna är förtroendemän som har valts från medlemsländerna. Som Finlands representanter i Regionkommittén samt likaså i Ekonomiska och sociala kommittén har utsetts nio ordinarie ledamöter och nio suppleanter. Ledamotskap i kommitté är ett förtroendeuppdrag, för vilket inte betalas lön utan endast av gemenskapen fastställd kostnadsersättning. Ledamotskap i kommitté förutsätter, utöver deltagande i kommitténs generalmöten och utskottsmöten, beredande uppdrag, möten och informationsverksamhet i Finland med anknytning till kommittéarbetet. Den verksamhet i Finland som ledamotskap i kommitté förutsätter är inte heller föremål för separat ersättning, utan också de kostnader som förorsakas av denna verksamhet kan anses bli ersatta av ersättningen för deltagande i kommitténs möten. Sådana direkta kostnader i Finland är arbetsrumskostnader, telefonkostnader och porto samt resekostnader.

Kommittéerna betalar till sina ledamöter mötesresorna samt dessutom för att täcka alla andra kostnader en kostnadsersättning, som är per mötesdag 206 ecu, dvs. ca 1200 mark, och per resedag 106 ecu, dvs. ca 630 mark. Enligt gällande skattelagstiftning är den del av kostnadsersättningen som överstiger det sammanlagda beloppet av inkvarteringskostnader och andra kostnader samt det skattefria utlandstraktamentet skattepliktig inkomst. Kostnadsersättningar som betalas till kommittéernas ledamöter kan jämföras med de kostnadsersättningar som betalas till ledamot i det europeiska parlamentet och som enligt 70 § inkomstskattelagen är skattefri inkomst. Vid beredningen av lagändringen om befrielse av parlamentledamöternas kostnadsersättning från skatt ansågs deras arbete förorsaka så mycket kostnader att kravet på verifikatsbevisning för beskatt-

ning ansågs vara oändamålsenligt.

På grund av vad ovan sagts föreslås att de kostnadsersättningar som Regionkommittén samt Ekonomiska och sociala kommittén betalar till sina finska ledamöter inte skall utgöra skattepliktig inkomst för ledamöterna.

Ledamöterna i övriga kommittéer är tjänstemän vid gemenskapen, varvid ersättningsbara kostnader inte uppkommer, eller kommittéerna är sådana expertkommittéer som sammanträder endast tillfälligt, varvid grunder inte föreligger för att behandla eventuell kostnadsersättning på ett sätt som avviker från den gällande skattelagstiftningen.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga organisatoriska och inte heller några väsentliga statsfinansiella verkningar.

3. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteupp-

drag vid finansministeriet. I ärendet har tidigare lagts regeringens proposition till lag om ändring av inkomstskattelagen (RP 215/1995 rd). I propositionen föreslogs befrielse från skatt för de kostnadsersättningar som nationella experter erhållit av kommissionen. Riksdagen godkände emellertid inte förslaget om befrielse från skatt och förutsatte i sitt svar (RSv 24/1996 rd) att regeringen med det snaraste låter utreda hela det komplex som gäller beskattning av samtliga förtroendevalda och tjänstemän inom olika EU-institutioner och vid första tillfälle avlåter en ny proposition till riksdagen med en övergripande lösning av dessa skattefrågor.

4. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

Lagen tillämpas första gången redan vid beskattningen för 1995.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 76 § inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 76 § 1 mom. inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/92), sådant det lyder delvis ändrat genom lagar av den 29 december 1994 och 18 december 1995 (1464/94 och 1594/95), nya 4 a och 4 b punkter som följer:

76 §

Vissa skattefria ersättningar i anslutning till tjänstgöring utomlands

Skattepliktig inkomst är inte

4 a) ersättning som Europeiska gemenskapernas kommission betalar för att täcka de särskilda kostnaderna och de ökade levnads-kostnaderna för skötseln av uppdraget som nationell expert som förordnats att tjänstgöra vid kommissionen; som sådan ersättning anses utkomstbidrag, fast tillägg till utkomstbidrag samt ersättning för resekostnader, flyttningskostnader och kostnader för

särskilda uppdrag eller annan därmed jämförbar ersättning som kommissionen betalar;

4 b) ersättning som Europeiska gemenskapernas Regionkommitté eller Ekonomiska och sociala kommitté betalar för att täcka de särskilda kostnaderna och de ökade levnads-kostnaderna för skötseln av uppdraget som ledamot i kommittén; som sådan ersättning anses allmän kostnadsersättning samt ersättning för resekostnader eller annan därmed jämförbar ersättning som kommittén betalar;

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 1995.

Helsingfors den 10 maj 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Arja Aho*

